

The logo consists of a central grey rectangle containing the text 'GŁÓWNY URZĄD NADZORU BUDOWLANEGO' in blue. This rectangle is enclosed within a blue-outlined square. Two thick blue horizontal bars extend from the left and right sides of the central rectangle, crossing the blue-outlined square.

**GŁÓWNY URZĄD
NADZORU
BUDOWLANEGO**

**KATASTROFY BUDOWLANE
w 2009 roku**

Warszawa, luty 2010 rok

1. Wstęp

Katastrofą budowlaną jest niezamierzone, gwałtowne zniszczenie obiektu budowlanego lub jego części, a także konstrukcyjnych elementów rusztowań, elementów formujących, ścianek szczelnych i obudowy wykopów (art. 73 ust.1 ustawy - Prawo budowlane).

Postępowanie wyjaśniające w sprawie przyczyn katastrof prowadzi właściwy miejscowo organ nadzoru budowlanego I instancji – powiatowy lub wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego (art. 76 ust.1 pkt 1 w związku z art. 74 ustawy - Prawo budowlane). Postępowanie to może przejąć organ wyższego stopnia – wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego oraz Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego (art. 77 ustawy - Prawo budowlane). Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego tylko dwa razy przejął postępowanie wyjaśniające – w 1995 r. po wybuchu gazu w piwnicy XI kondygnacyjnego budynku mieszkalnego w Gdańsku Wrzeszczu, gdzie były 44 ofiary śmiertelne oraz w 2006 r. po zawaleniu się dachu pawilonu wystawienniczego Międzynarodowych Targów Katowickich w Chorzowie, gdzie zginęło 65 osób.

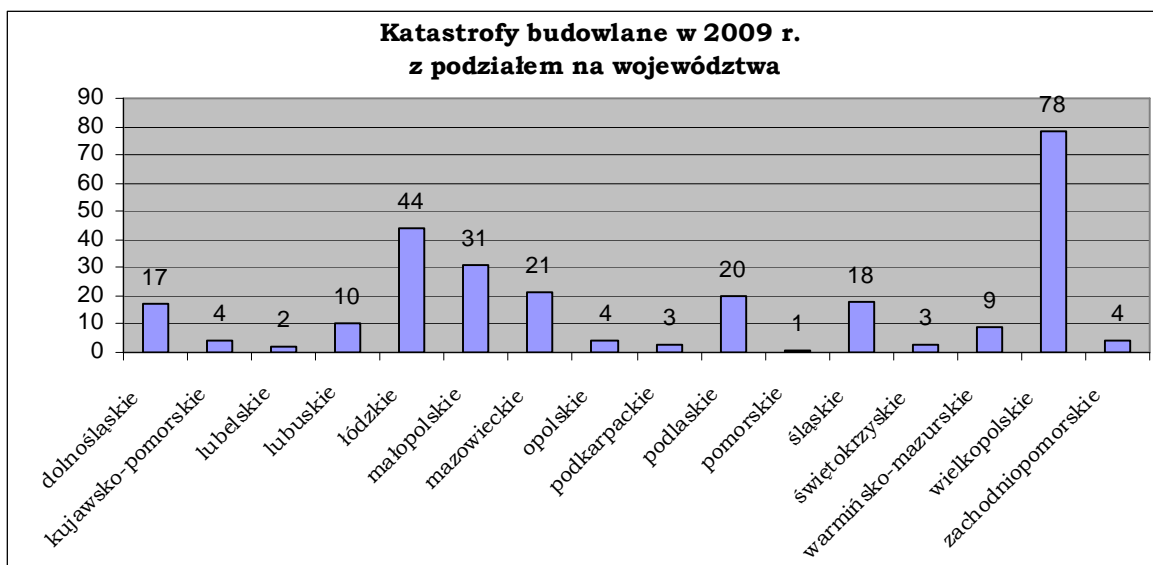
Osoby odpowiedzialne za powstanie katastrofy budowlanej podlegają odpowiedzialności zawodowej oraz karnej. Odpowiedzialność zawodowa dotyczy osób pełniących samodzielne funkcje techniczne w budownictwie, tj. projektanta, kierownika budowy (robót), inspektora nadzoru inwestorskiego, którzy posiadają odpowiednie uprawnienia budowlane i są członkami właściwej okręgowej izby zawodowej.

Informacje o zaistniałych katastrofach przekazywane są do GUNB przez powiatowych i wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego w ramach zadań i kompetencji określonych w art. 76 ust.1 pkt 2 ustawy - Prawo budowlane. Na podstawie tych informacji w Urzędzie prowadzony jest rejestr katastrof budowlanych. Od 2008 r. rejestr prowadzony jest w formie elektronicznej za pomocą systemu e-katastrofy.

2. Katastrofy budowlane w 2009 roku

W 2009 roku zarejestrowano **269** katastrof budowlanych, w tym **2** katastrofy na terenach zamkniętych.

Postępowanie wyjaśniające przyczyny i okoliczności wystąpienia katastrof przez organy terenowe nadzoru budowlanego zostało zakończone dla **113** katastrof, natomiast dla **156** katastrof postępowania nie zostały zakończone, a ostateczne przyczyny ich powstania zostaną podane w terminie późniejszym. Niniejsza analiza została opracowana z uwzględnieniem zarówno ostatecznych, jak i wstępnie określonych przyczyn katastrof.

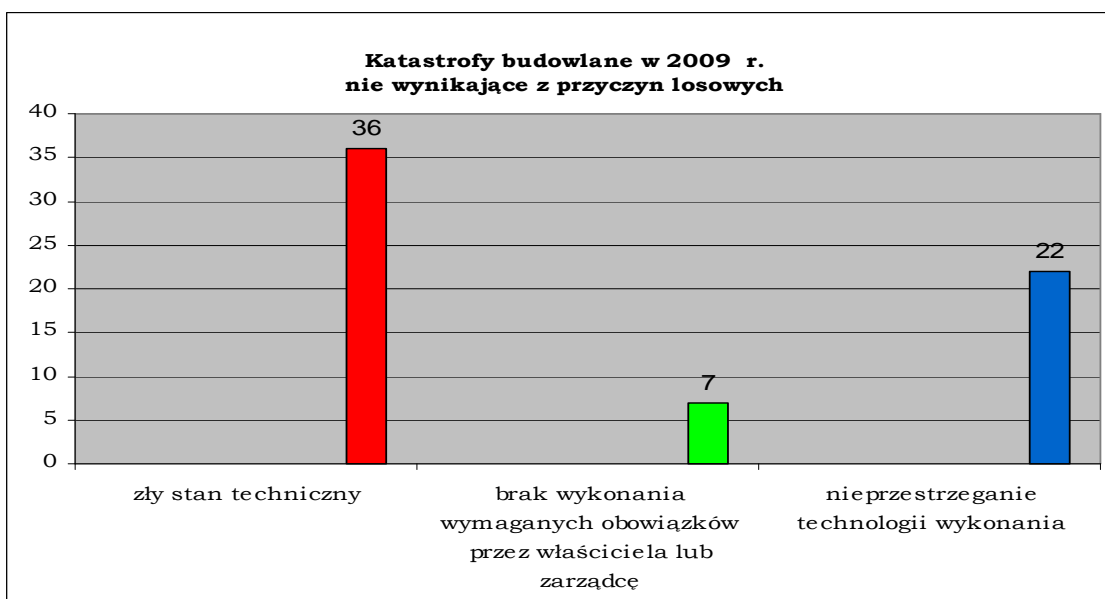
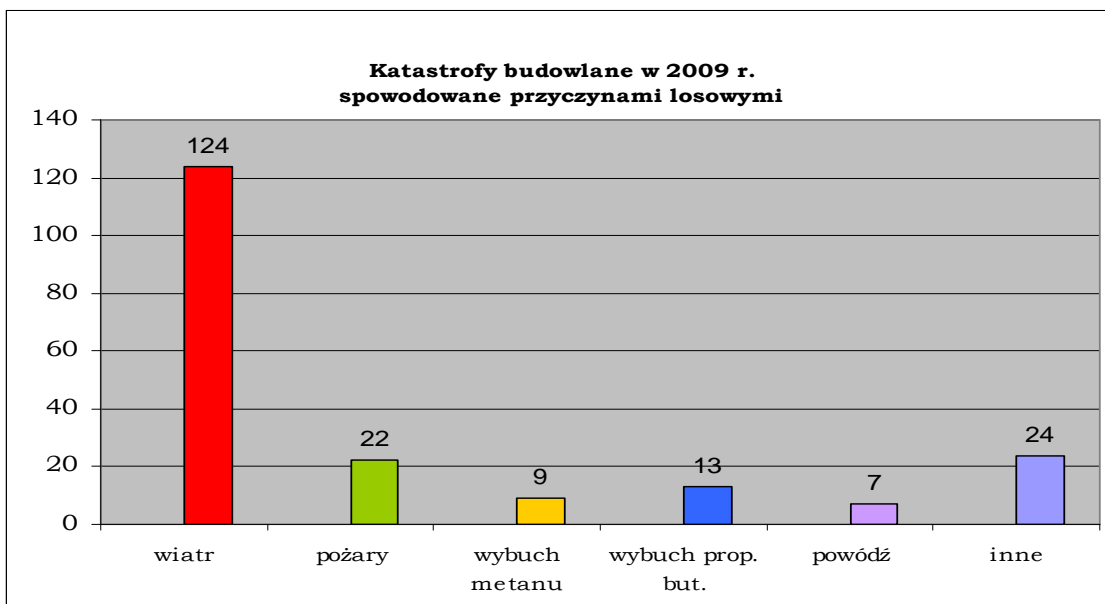

Spośród **269** katastrof budowlanych zarejestrowanych w 2009 r.:

- **199** spowodowanych było zdarzeniami losowymi, tzn. powstały na skutek działania sił natury (silnych wiatrów, obfitych opadów śniegu, pożarów, powodzi), jak również wybuchów gazu (metanu, propan-butanu), uderzenia samochodu w budynek, wybuchów kotłów c.o., itp.,
- **65** katastrof nie wynikało ze zdarzeń losowych,
- dla 5 katastrof nie ustalono przyczyn.

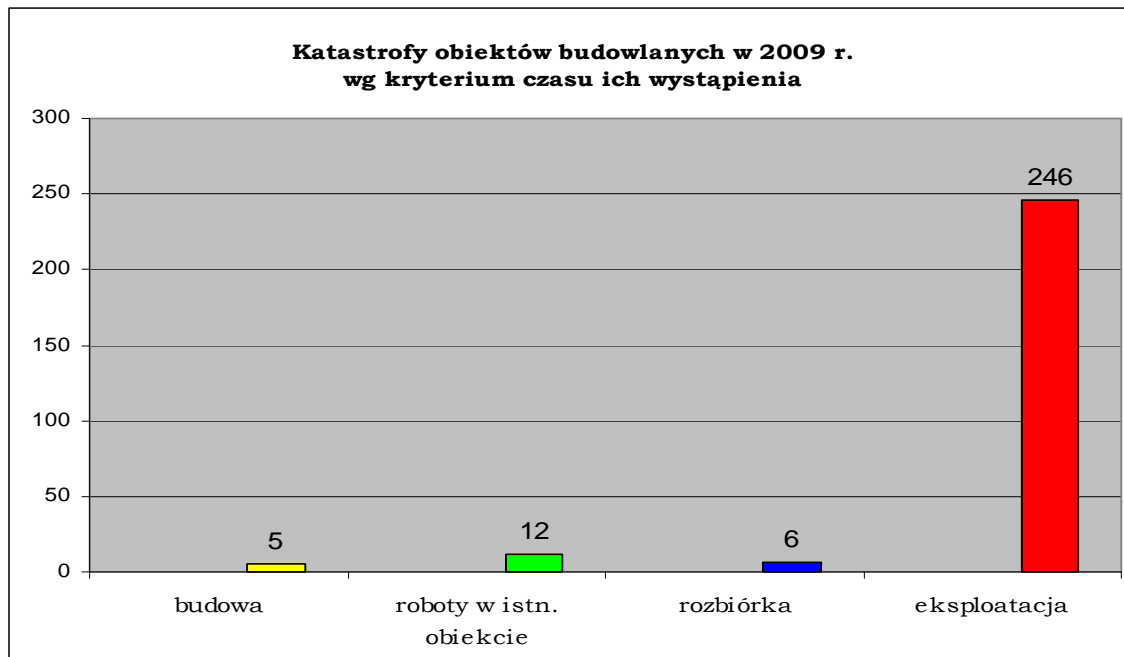
Udział katastrof budowlanych niewynikających z przyczyn losowych, w ogólnej liczbie katastrof, wynosi 24%. Podstawową przyczyną tych katastrof był zły stan techniczny obiektów budowlanych. Zdecydowanie więcej było katastrof spowodowanych przyczynami losowymi, ponieważ ich udział w ogólnej liczbie katastrof wynosił 76%. Przyczyną 124 takich katastrof (czyli 62% wszystkich) były trąby powietrzne i huragany, głównie w województwach:

- wielkopolskim (59 katastrof w lipcu 2009 r.)
- łódzkim (26 katastrof w lipcu 2009 r.)
- podlaskim (14 katastrof w maju 2009 r.)

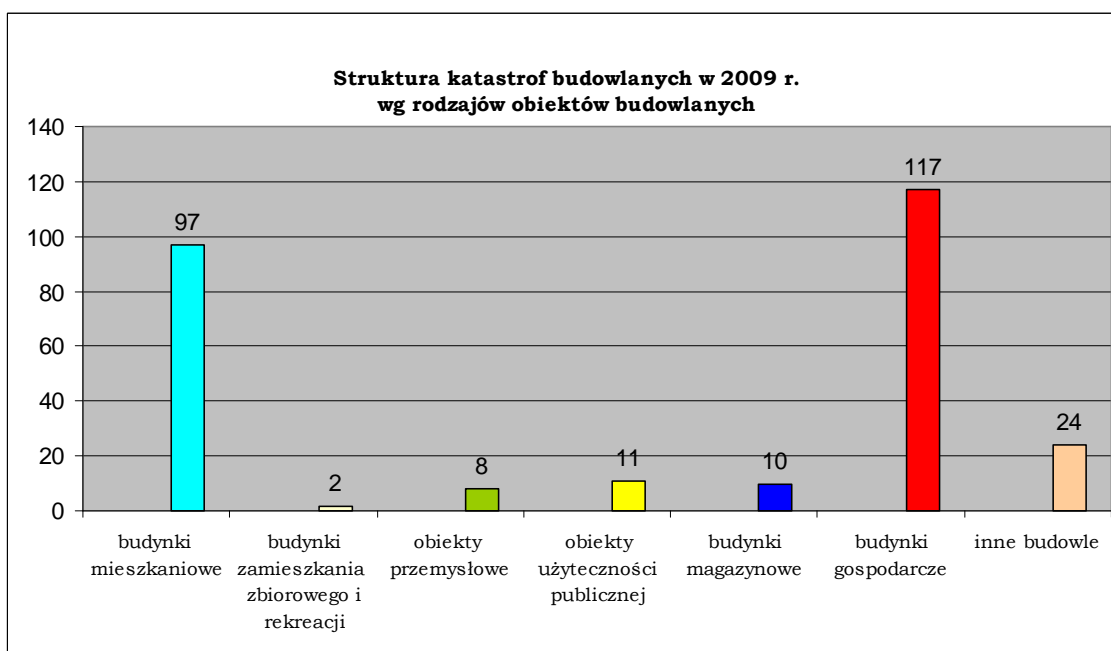

Struktura katastrof budowlanych z uwagi na czas ich wystąpienia przedstawia się następująco:

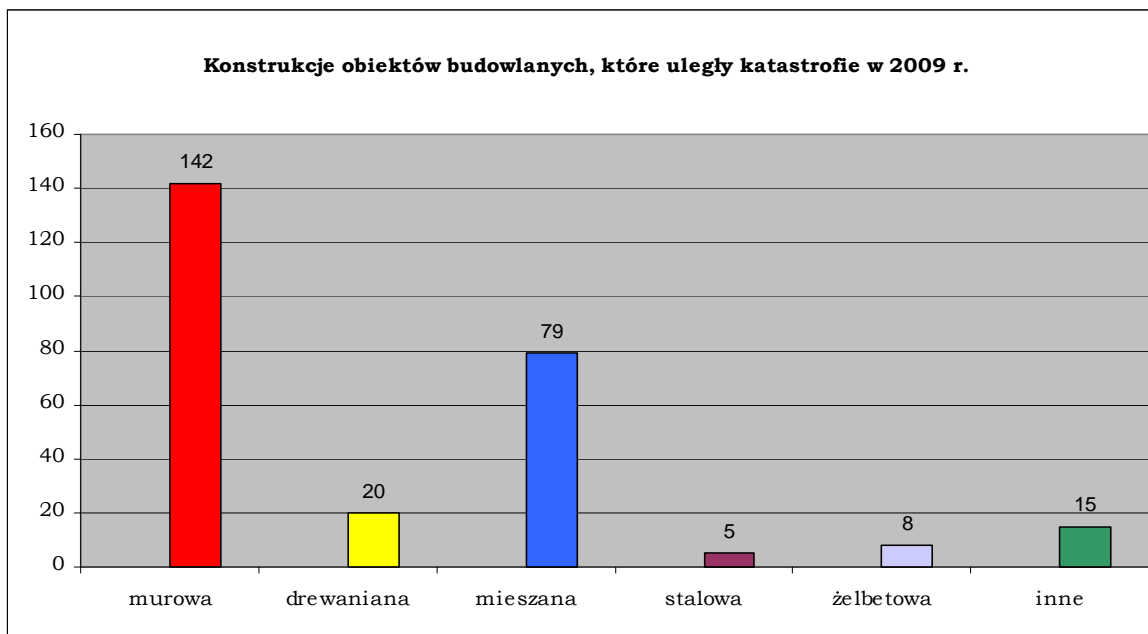
- 5 w trakcie budowy obiektu,
- 12 w istniejącym obiekcie podczas rozbudowy, nadbudowy, przebudowy i remontu,
- 6 podczas rozbiórki całego obiektu,
- 246 podczas użytkowania obiektu.

Najwięcej katastrof dotyczyło budynków gospodarczych lub inwentarskich (117), tj. 43% wszystkich katastrof oraz budynków mieszkalnych (97) tj. 36%. Znaczna liczba zniszczeń tych budynków spowodowana była przez trąby powietrzne czy huragany.

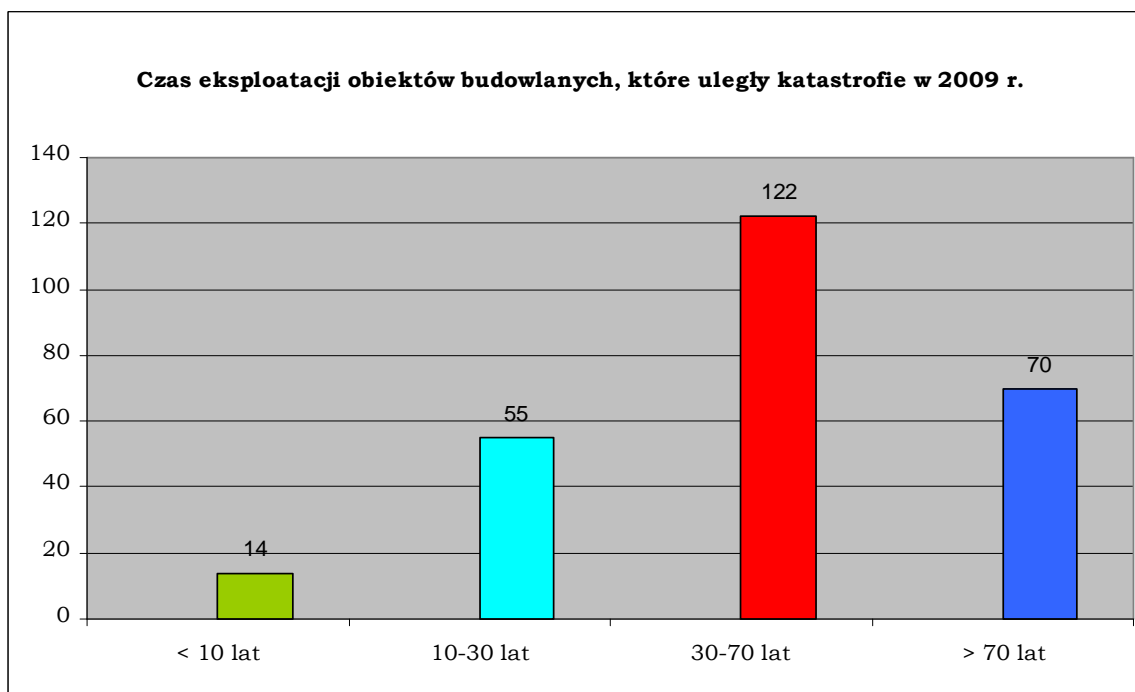

Natomiast ze względu na technologię wykonania obiektów, które uległy zniszczeniu, najczęściej katastrof zarejestrowano dla obiektów budowanych w technologii tradycyjnej – 251, a w uprzemysłowionej - 18. Ze względu na konstrukcję, dominowały katastrofy obiektów murowanych (142), mniej było katastrof obiektów budowanych w technologii mieszanej (79) oraz drewnianych (20).

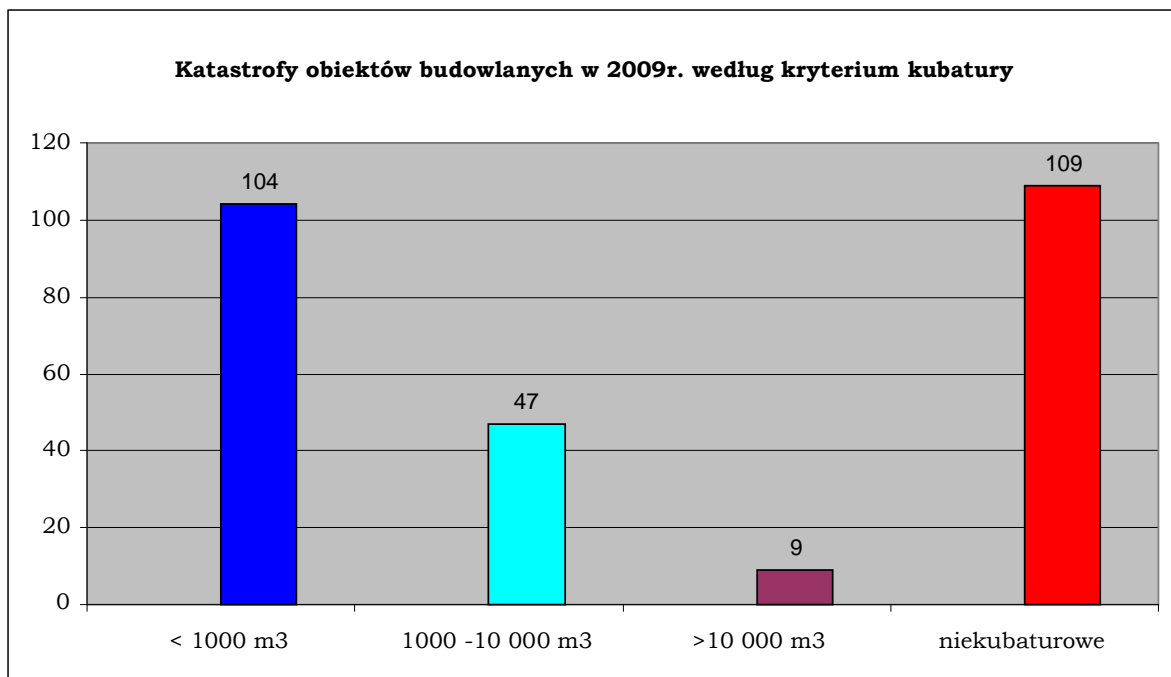
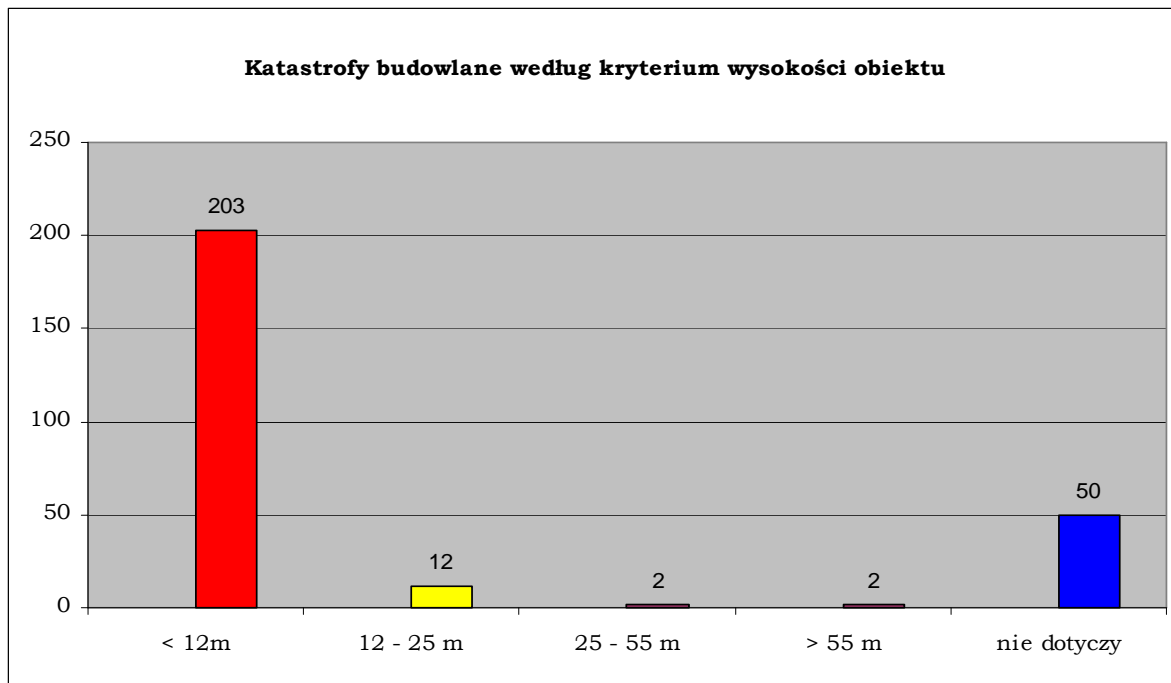

Najwięcej zniszczeń odnotowano w obiektach użytkowanych kilkadziesiąt lat:

- od 30 do 70 lat (122 obiektów),
- powyżej 70 lat (70 obiektów).

Ze względu na wysokość obiektów budowlanych, najczęściej zniszczeń dotyczyło obiektów niskich, tzn. do 12 m wysokości nad poziomem terenu (203 obiekty), natomiast ze względu na kubaturę dominowały zniszczenia w budynkach do 1000 m³ (104 obiekty) oraz w obiektach niekubaturowych (109 obiektów).

W roku 2009 w wyniku zarejestrowanych katastrof budowlanych 39 osób poniosło śmierć, 76 zostało rannych. Ogólna liczba poszkodowanych wynosiła **115** osób. Na tak wysoką liczbę poszkodowanych znaczący wpływ miał pożar budynku socjalnego w Kamieniu Pomorskim w kwietniu 2009 r., w którym zginęło 21 osób, a 21 zostało rannych.

4. Podsumowanie i wnioski

Analiza katastrof budowlanych, które zarejestrowano w 2009 roku, a także wyniki działań inspekcyjno – kontrolnych prowadzonych przez organy nadzoru budowlanego wskazują, że decydujący wpływ na skalę i zakres katastrof miały, podobnie jak w latach ubiegłych, zdarzenia losowe.

Wśród zdarzeń losowych dominowały w roku 2009 katastrofy związane z bardzo silnym wiatrem. W trzech ostatnich latach zaobserwowano znaczne zwiększenie liczby takich katastrof. W roku 2006 było ich 55 (16% *wszystkich katastrof*), w roku 2007 - 401 (77% *wszystkich katastrof*), natomiast w roku 2008 ich liczba wyniosła już 912 (82% *wszystkich katastrof*). Wprawdzie w roku 2009 liczba ta zmalała do 124, ale ich udział w ogólnej liczbie katastrof był znaczny (62%). Potwierdza to słuszność obserwacji klimatologów, którzy uważają że gwałtowne zjawiska przyrodnicze, typu trąby powietrzne i tym podobne, są skutkiem globalnego ocieplenia i należy się liczyć z tym, że w przyszłych latach nie tylko wzrośnie ich liczba, ale również gwałtowność. W tym kontekście można stwierdzić, że na występowanie katastrof spowodowanych zdarzeniami losowymi, w szczególności wynikających z oddziaływania sił natury, wpływ działań człowieka jest nieznaczny, ponieważ podczas projektowania obiektów budowlanych nie uwzględnia się obciążeń mogących występować w sytuacjach ekstremalnych.

W związku z występowaniem w ostatnich latach znacznej liczby katastrof spowodowanych silnym wiatrem, Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego uznał za celowe podjęcie działań przyspieszających przyjęcie pakietu Eurokodu 1 do przepisów obowiązujących w Polsce, ponieważ posiada on parametry obliczeniowe o ok. 40% wyższe niż obowiązująca „Polska Norma PN-77B-02011 Obciążenia w obliczeniach statycznych. Obciążenia wiatrem” i wystąpił w 2008 r. do Ministra Infrastruktury z prośbą o przyspieszenie tych działań. W ostatniej nowelizacji rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie*, która weszła w życie 8 lipca 2009 r. w załączniku nr 2, powołano jako obowiązującą normę *PN-EN 1991 Eurokod 1: Oddziaływania na konstrukcje*. Należy jednak zauważyć, że stosowanie zwiększonych parametrów nie zabezpieczy nas całkowicie przed skutkami ekstremalnych zjawisk pogodowych, choć oczywiście może w znacznym stopniu zabezpieczyć przed bardzo silnym wiatrem dachy tych budynków, które będą projektowane wg znowelizowanej normy.

Opracowanie:
Departament Prawno-Organizacyjny GUNB